

Nr 697.

Av herrar **Rubbestad** och **Onsjö**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 241, angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster, m. m.

I Kungl. Maj:ts prop. nr 241 underställes riksdagens prövning dels en av 1949 års tjänsteförteckningskommitté den 4 oktober 1952 med Statstjänarekartellen, Statstjänstemännens riksförbund, Sveriges akademikers centralorganisation och Tjänstemännens centralorganisation träffad överenskommelse angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m., dels en av kommittén den 13 oktober 1952 med Statstjänarekartellen träffad överenskommelse angående viss sjukvårds- och ekonomipersonal. De framlagda förslagen berör omkring 25 000 tjänstemän och har beräknats medföra en kostnadsökning för löner av ungefär 24 miljoner kr. för år. Härtill kommer ökade kostnader för pensioner, övertidsersättning m. m.

Inför det föreliggande förslaget måste man göra sig den frågan: Kan det verkligen vara riktigt att i nuvarande tidsläge på sätt som här skett pressa upp lönerna för vissa löntagare, som redan förut i de flesta fall har en relativt god löneställning?

När tjänsteförteckningskommittén tillsattes hade man ju tänkt sig att resultatet av dess arbete skulle bli vissa mindre justeringar uppåt av sådana löntagargrupper, som befann sig på en låg lönenivå. Men nu har resultatet i stället blivit en förskjutning uppåt över nästan hela fältet. Om man bortser från sjukvårdspersonalen är det knappast 3 000 personer som i det föreliggande förslaget bibehållits vid oförändrad löneställning, under det att mer än 20 000 erhållit lönehöjningar växlande mellan 1 och 6 lönegrader. I vissa fall belöper sig löneförbättringen till något över 5 400 kronor för år räknat, trots att dessa befattningshavare i våras erhöi en löneförbättring på omkring 3 800 kronor.

Till och med departementschefen anser att åtskilliga detaljer i överenskommelserna befunnits mindre tillfredsställande, och i vissa fall har han ansett att den föreslagna löneställningen är ägnad att inge betänkligheter, särskilt med hänsyn till den ur pensionssynpunkt förmånliga anställningsformen.

Ur många synpunkter kan man därför inte undgå att ställa sig mycket tveksam mot det nu framlagda förslaget. Man kan nämligen icke bortse ifrån att tjänstemännens löneställning i viss utsträckning kommer att på-

verka löneläget på den allmänna arbetsmarknaden. I nuvarande läge är det därför synnerligen olämpligt med denna kraftiga löneförbättring för vissa tjänstemannagrupper med höga löner, som dessutom med hänsyn till sociala förmåner och pensionsförmåner har det ganska bra. Det finns t. o. m. en del tjänstemän, som själva känner en viss olust inför denna betydande löneökning, som kommer vissa till del, under det att andra får stå kvar i sina nuvarande lönegrader.

Det är en stor brist i förslaget att ingen som helst motivering föreligger för de olika tjänstemännens inplacering i de olika lönegraderna. Man får på många punkter intrycket av att inplaceringen skett på en höft utan tillbörligt hänsynstagande till utbildning och arbetsuppgifter. Sålunda måste man reagera när en lantbruksdirektör placeras i 34 lönegraden men att en sekreterare i hushållningssällskapen blir inplacerad i 33 lönegraden trots att deras utbildning och arbetsuppgifter är i stort sett likvärdiga. Med hänsyn till att distriktslantmätarna är placerade i 32 lönegraden bör ingen av de två nämnda grupperna vara placerad högre än i lönegrad 33. Icke heller torde det föreligga anledning att uppflytta kamrerare hos lantbruksnämnderna till 27 lönegraden, utan dessa bör kvarbli i 25 lönegraden. Därigenom blir de likställda med kamrerarna i de största hushållningssällskapen, vilkas arbetsuppgifter i stort sett måste anses vara likvärdiga. Något bärande skäl har ej heller anförts för att länsbostadsdirektörerna skall lyftas upp två lönegrader. Både med hänsyn till utbildning och arbetsuppgifter torde den nu gällande lönegradsplaceringen anses vara relativt hög, varför någon ändring icke bör företagas i detta hänseende.

Även mot en mängd andra punkter i det föreliggande förslaget kan berättigad kritik anföras beträffande de föreslagna lönegradsuppflyttningarna, men då det skulle bli alltför omfattande att i detalj granska varje sådan tjänst måste man avstå härifrån.

Departementschefen anhåller i propositionen om ett stort antal fullmakter eller bemyndiganden av riksdagen för förslagets genomförande i olika detaljer. Även om vissa av dessa bemyndiganden kan vara erforderliga bör dock riksdagen vid beviljandet av desamma förutsätta att departementschefen i samband med anslagsäskandena för nästa budgetår lämnar en redogörelse för fullmakternas utnyttjande, så att riksdagen beredes tillfälle att taga ståndpunkt till de olika åtgärderna.

Beträffande ikraftträdandet föreslår departementschefen att de höjda lönerna skall för vissa grupper utgå från och med 1 januari 1953, under det att andra grupper skall komma i åtnjutande av de högre lönerna retroaktivt från den 1 juli 1952. Detta senare kommer att medföra betydande praktiska olägenheter vid tillämpningen och dessutom väcka ovilja och irritation hos de grupper, som utestänges från denna förmån. Då någon överenskommelse icke är träffad angående ikraftträdandet torde det vara

enklast och samtidigt medföra största rättvisa att ingen av de berörda grupperna erhåller löneförbättringen förrän den 1 januari 1953.

Med hänsyn till vad ovan anförts skulle det kanske ligga närmast till hands att hemställa att utskottet vid behandlingen av denna fråga vidtager de ändringar som föreslagits här ovan, men med hänsyn till departementschefens uttalande att det förhandlingsresultat, som här föreligger, bör betraktas som en helhet och antingen godtagas eller avvisas hemställes,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 241 samt besluta omprövning av berörda lönefrågor.

Stockholm den 18 november 1952.

Axel Rubbestad.

J. Onsjö.